

КРУГЛИЙ СТІЛ З ПИТАНЬ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО Й НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІВДНЯ ТА СХОДУ УКРАЇНИ

12 листопада 2015 року відбувся круглий стіл «Історико-культурний та науковий потенціал Півдня та Сходу України в умовах окупації та воєнних дій: загрози, втрати, перспективи збереження та відновлення», співорганізаторами якого виступили Інститут політичних і етнонаціональних досліджень (ІПЕНД) імені І.Ф. Кураса й Інститут історії України (ІУ) НАН України.

На фото (зліва направо): перший заступник міністра культури України І. Ліховий, член-кореспондент НАН України О. Рафальський, академік НАН України В. Смолій і член-кореспондент НАН України Г. Боряк

Зі вступними словами до учасників заходу звернулися директор ІШЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України член-кореспондент НАН України **Олег Рафальський**, директор ІУ НАН України академік НАН України **Валерій Смолій** та перший заступник міністра культури України **Ігор Ліховий**.

У центрі уваги присутніх на конференції дослідників – істориків, архівістів, музеєзнавців, політологів – перебували **проблеми, які виявилися безпрецедентними як для України, так і, певною мірою, для Європейського Союзу та пов'язані зі складними новопосталими викликами, спричиненими анексією Криму та збройним протистоянням на Донбасі. Вчені зосередилися на виявленні проблем та пошуку підходів до їх розв'язання, які мають бути комплексними і потребують спільних зусиль науковців, органів державної влади та українських громадян.**

Академік НАН України **Валерій Смолій** зазначив, що кількість музеїв, які опинилися на тимчасово окупованій території Криму та частині Донбасу, не підконтрольній нині українській владі, обчислюється десятками, а подібних музейних предметів учені нараховують понад мільйон. Кількість архівів, які залишилися у цих регіонах, сягає 110 тис. метрів стандартних архівних полиць. **Уся ця спадщина перебуває під серйозною загрозою, її доля наразі є невідомою.**

Ігор Ліховий у своєму виступі розглянув нинішню вкрай складну ситуацію з охороною пам'яток в Україні (зокрема з огляду на рівень їх обліку) як **привід для реформування галузі**, яке передбачає цілий комплекс заходів – від внесення необхідних законодавчих змін до подолання інерції місцевої влади у ставленні до пам'яток та фінансування галузі за сумнозвісним так званим «залишковим» принципом.

Кандидат історичних наук С. Кот

Керівник Центру досліджень історико-культурної спадщини України ІУ НАН України кандидат історичних наук **Сергій Кот** навів статистичні дані щодо пам'яток, які опинилися на тимчасово окупованих територіях, і розповів присутнім про труднощі, що виникають при співробітництві України з міжнародними організаціями у справі забезпечення захисту цих пам'яток.

Доповідь заступника директора Інституту археології НАН України члена-кореспондента НАН України **Гліба Івакіна** стосувалася долі співробітників археологічних та інших закладів, які залишились у Криму й на Донбасі й опікуються збереженням пам'яток. Зв'язок із цими науковцями, на жаль, ускладнений. Учений також розповів про співпрацю вітчизняних дослідників із зарубіжними у напрямі вивчення протидії заходам інформаційної війни, які дегуманізують відносини між суспільствами.

У виступі директора Центру пам'яткознавства НАН України та УТОПІК (Українського товариства охорони пам'яток історії та культури) кандидата історичних наук **Олени Титової** було окреслено коло об'єктів історико-культурної спадщини, які на даний час з об'єктивних причин перебувають за межами відповідальності української держави.

Член-кореспондент НАН України Г. Івакін

Завідувач відділу ШПЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України доктор політичних наук **Марія Кармазіна** розглянула **проблему культурної спадщини в політичному контексті**, акцентувавши на принциповій відмінності між двома орієнтаціями держав у культурній сфері – орієнтацією на збереження різноманітності, якою керується більшість країн світу, та одновимірність, якою керуються деякі держави з недемократичними політичними режимами.

Кандидат історичних наук О. Титова

Доктор політичних наук М. Кармазіна

Співробітник Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського кандидат історичних наук **Галина Солоіденко** торкнулася **проблеми бібліотечних фондів** (як державних, так і фондів окремих дослідницьких установ) **на території анексованого Криму і частинах Донбасу, не підконтрольних українській владі**. Дослідниця також відзначила проблему **відсутності повного реєстру таких фондів на момент втрати контролю над вказаними регіонами**.

Кандидат історичних наук Г. Солоіденко

Особливий інтерес учасників конференції викликали доповіді співробітників Інституту

сходознавства імені А.Ю. Кримського НАН України.

Кандидат філологічних наук **Наріман Сейтягяєв** розповів про потенціал **спільноти кримськотатарських науковців**, які залишаються на Кримському півострові, та такі напрями реалізації цього потенціалу, як створення майданчиків для міжнародного співробітництва й

Кандидат історичних наук М. Араджіоні

надання Україною грантів для дослідників або посередництва в отриманні фінансування з міжнародних організацій, фондів тощо. Доповідь кандидата філологічних наук **Ірини Дриги** було присвячено заходам зі збереження етнокультурної ідентичності урумів та турок-месхетинців в умовах прифронтової зони АТО й динаміці зміни настроїв серед членів спільнот. Кандидат історичних наук **Маргарити Араджіоні** своїм виступом звернула увагу присутніх до **проблем каталогізації історичної й культурної спадщини грецької спільноти**, яка зберігалася в музеях Криму й Донбасу на момент втрати контролю над цими територіями, та **проблем збереження фондів у закладах, які перебувають на лінії бойових зіткнень.**

Кандидат філологічних наук **Н. Сейтягяєв**

Кандидат філологічних наук Н. Сейтягяєв

Кандидат філологічних наук І. Дрига

За інформацією ІПЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України